

Forfatter: Heiberg, Johan Ludvig

Titel: Udrag fra Nye digte - 1841

Citation: Heiberg, Johan Ludvig: "Nye digte - 1841", i Heiberg, Johan Ludvig: *Nye digte - 1841*, udg. af Klaus P. Mortensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, cop. 1990, s. 165. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibergjl05val-shoot-idm140194649906176/facsimile.pdf> (tilgået 18. april 2024)

Anvendt udgave: Nye digte - 1841

skin. »Paa denne Maade faaer Verdens Forfængelighed sin nødvendige Plads i Guds Rige«.

Martensen kan således afslutte sit teologiske erobringstogt med på én gang at give Heiberg sin højeste anerkendelse og samtidig fortære ham: »det Comiske bør spille en Hovedrolle i den protestantiske Apokalypse«. For protestantisme er her brugt i kirkelig, konfessionel betydning.

Efter veludført gerning vender Martensen tilbage til *En Sjæl efter Døden* og giver en detaljeret parafrase over sjælens baglæns bevægelse fra den virkelige evighed hos Skt. Peter over den fænomenale evighed hos Aristophanes til den slette evighed hos Mefistofeles. Men der bliver også plads til en omtale af resten af *Nye Digte*. Mindst har han at sige om *De Nygifte*, som med »dyb pathologisk Styrke« står i modsætning til den »mentale« poesi i de to rammedigte. Uhyre præcist sammenfatter Martensen Heibergs budskab i de to naturdigte: »Thi da Protestantismens Væsen bestaaer i Frihedens Stræben mod Idealet, i en bestandig gaaen ud over den umiddelbare Virkelighed, saa maa der objectivt tillægges Naturen den samme Protestantisme, der subjectivt viser sig i Aanden, forsaavidt som den nemlig dunkelt og ubevidst stræber efter at forvandles fra sin umiddelbare Virkelighed til sit Ideal«. Men også her er den teologiske imperialist på færde. For rangfølgen i Heibergs åndelige kongerække er suspenderet. Religionen er ikke længere underordnet poesien, og filosofien synes helt at være forsvundet til fordel for teologien: »ligesom Poesien først finder sin sande Forklaring ved Religionen, saaledes vil en dybere æsthetisk Betragtning ved mange Leiligheder kunne kaste et befrugtende Lys tilbage paa Theologiens«.

Man forstår godt Søren Kierkegaards syrlige kommentar fra 1843 til Heibergs nye alliance: »Det kan vel nu snart være to Aar siden den vittige, spøgende, overgivne Vaudevilledigter, der dog stundom syntes lidt vildfarende i Troen, den seirrige Polemiker, den taktfaste Æsthetiker, blev Danmarks Dante, den grublende Genius, der i sit apokalyptiske Digt skuede ind i det evige Livs Hemmeligheder, blev Kirkens lydige Son, af hvem Stiftets hoiærverdige Clerus ventede alt til »Menighedens« Bedste. Hvis det ikke var skeet, hvo skulde da troe, at det kunde skee, men efterat det er skeet, hvo maa da ikke tro Prof. H. istand til Alt«. (*Søren Kierkegaards Papirer* udg. af P.A. Heiberg og V. Kuhr bd. IV, 1912, s. 202–203).